

Aan: Ministerie van LNV
T.a.v: De Minister van LNV

Datum: 25 april 2023
Betreft: Reactie op uw brief over coulance ANLb d.d. 28 maart jl.

Geachte heer Adema,

Op 28 maart jl. hebben wij van u een reactie ontvangen op onze brief van 21 december jl. Daarin vragen wij kort samengevat om maximale coulance voor onze agrarische collectieven vanwege alle onduidelijkheden en onzekerheden omtrent de implementatie van het nieuwe GLB. Een dag na verzending van onze brief heeft de Tweede Kamer vrijwel unaniem een motie aangenomen ter ondersteuning van ons pleidooi. Deze motie heeft als strekking dat het ministerie van LNV zekerheid moet bieden "dat het beheer dat is aangevraagd en goed is uitgevoerd, ook daadwerkelijk uitbetaald wordt".

Wij danken u voor uw reactie op onze brief. Deze heeft wel iets van onze zorgen weggenomen, maar biedt nog steeds onvoldoende ondersteuning en comfort. Onderstaand lichten wij toe waarom. Wij zijn van harte bereid om onze reactie nader aan u toe te lichten.

Ecologische resultaten niet kunnen realiseren

Primair maken wij ons grote zorgen over het niet kunnen halen van de doelen en prestaties die in het Nationaal Strategisch Plan (NSP) zijn vastgelegd. Daardoor dreigen de beoogde ecologische resultaten in gevaar te komen. Vanuit meerdere collectieven komt het signaal binnen dat 'huidige' deelnemers, met name akkerbouwers, (gaan) afhaken. Daarvoor zijn meerdere oorzaken te noemen:

- als gevolg van de niet kloppende berekeningen in de gecombineerde opgave, in combinatie met het niet goed functioneren van de online simulatietool, hebben ze onvoldoende inzicht in hoe de wisselwerking tussen met name GLMC8, eco-regeling en ANLb zal uitpakken;
- ze hebben moeite om te voldoen aan GLMC8 en het is voor hen gunstiger om géén ANLb-pakketten af te sluiten die gekort worden bij overlap met GLMC8 (bijvoorbeeld kruidenrijke akkers en akkerranden);
- de wisselwerking tussen GLMC8, eco-regeling en ANLb pakt voor hen gunstiger uit als ze hun ANLb-percelen verschuiven naar de eco-regeling zodat ze daar goud kunnen scoren;
- als ze niet-productieve ANLb-percelen opgeven in de eco-regeling als groene braak, puur om de punten te scoren, raken ze hun mestplaatsingsruimte kwijt;
- het is makkelijker om geen ANLb-beheer af te sluiten, omdat ze dan minder tijd kwijt zijn aan de gecombineerde opgave. De hoeveelheid extra percelen die ingetekend moeten worden, is extreem toegenomen en daarmee ook het aantal foutmeldingen. Dit heeft een afschrikwekkend effect.

Daarnaast verloopt het afsluiten van contracten in kleinschalige gebieden moeizaam vanwege de issues met de diverse (nieuwe) kaartlagen. Als gevolg van het grote aantal validaties bij het intekenen van beheer hebben collectieven niet altijd de zekerheid of ze het ingetekende beheer daadwerkelijk uitbetaald krijgen. De definitie van 'subsidiabel areaal', die ook in uw reactie is opgenomen, is niet eenduidig. En bij onze collectieven in veenweidegebieden leidt de discussie over taluds langs sloten tot onzekerheid over de goedkeuring van beheer dat op de perceelranden wordt uitgevoerd.

De punten die u in uw reactie van 28 maart aanreikt, nemen bovenstaande oorzaken - en dus ook de gevolgen ervan - helaas niet weg.

Collectieven lopen financieel en als organisatie risico

Het afhaken van deelnemers heeft niet alleen gevolgen voor de ecologische resultaten. Het kan er ook toe leiden dat een collectief noodgedwongen een kleinere gebiedsaanvraag in moet dienen. Dit speelt vooral bij leefgebied Open Akkerland, maar ook bij de categorieën Water en Klimaat in akkerbouwgebieden. Daardoor krijgen collectieven minder transactiekosten uitbetaald, waardoor collectieven gedwongen zijn hun werkorganisatie in te krimpen. Tegelijkertijd kost de implementatie hen juist fors meer werk als gevolg van alle onduidelijkheden en chaos, omdat de contractonderhandeling veel langer duren dan normaal en collectieven veel meer toelichting moeten geven aan (potentiële) deelnemers. Collectieven hebben wel een subsidie ontvangen voor het extra werk rondom de implementatie, maar de toename qua werkzaamheden is dermate fors dat de subsidie niet toereikend is.

Daar komt nog bij dat collectieven in 2023 kosten maken die zijn gebaseerd op de gebiedsaanvraag die zij in eerste instantie hebben ingediend, terwijl de jaarvergoeding die ze uiteindelijk in 2024 uitbetaald krijgen fors lager kan uitvallen als ze hun definitieve gebiedsaanvraag hebben moeten verkleinen.

Verder lopen collectieven nog het risico op een verlaging van de uitbetaling als gevolg van achteraf opgelegde kortingen, bijvoorbeeld vanwege overlap tussen GLMC8, eco-regeling en ANLb. Collectieven hebben nu geen inzicht in de potentiële omvang hiervan. Wij verwachten dat sommige collectieven deze kortingen niet op kunnen vangen in de fictieve rekenruimte. Collectieven zullen die kortingen dan moeten doorberekenen aan deelnemers, wat zal leiden tot veel extra administratieve lasten en afbrokkeling van het draagvlak voor het ANLb, en in algemene zin ook het NSP.

In het ANLb-stelsel zijn buffers ingebouwd: de oppervlaktebuffer en de fictieve rekenruimte. Deze zijn echter bedoeld om kleine (financiële) tegenvallers op te vangen; niet om problemen met de BGT of (on)verwachte negatieve neveneffecten van deze stelselwijziging mee weg te poetsen. We verwachten dat voor een deel van de collectieven zowel de oppervlaktebuffer als de fictieve rekenruimte dit jaar niet groot genoeg zullen zijn. Er zijn simpelweg te veel validaties en er is te weinig tijd om die validaties tijdig weg te werken. Collectieven kunnen hierdoor in de financiële problemen komen.

Verschuiven deadline GO

Inmiddels is bekend gemaakt dat de deadline voor het invullen van de GO met een maand is verlengd naar 15 juni i.p.v. 15 mei. Het aanpassen van percelen door collectieven wordt ook uitgesteld: tot 1 juli kunnen percelen worden toegevoegd, in plaats van tot 1 juni zoals nog in uw reactie stond. De deadline van 30 september blijft echter staan. Dit betekent dus dat onze collectieven een maand minder tijd hebben. Voor hen pakt de verlenging van de deadline dus niet gunstig uit.

Brede sloten

Voor deelnemers die sloten hebben van meer dan 10 meter breed (soms maar zo'n 30 cm breder) biedt de oplossing dat zij voor beheer in en rondom die sloten nog wel een vergoeding kunnen krijgen geen soelaas. Het gaat juist om boeren in gebieden met weinig landschapselementen, die moeite hebben om te voldoen aan de 4% niet-productief areaal (GLMC8). Het valt niet uit te leggen dat zij hun sloten in het geheel niet mee mogen rekenen als niet-productief areaal. Voor hen kan dit de doorslag geven om niet meer mee te doen aan het ANLb.

Tot slot

Als gevolg van bovenstaande moeten onze collectieven al hun energie inzetten op het afhandelen van de administratieve problemen, het pogen om bestaand ANLb-beheer zoveel mogelijk te behouden en financiële risico's af te dekken. In plaats van vol inzetten op het versterken van het ANLb en het verbeteren van de ecologische kwaliteit van leefgebieden is het vechten om verlies van beheer en kwaliteit te voorkomen.

Naast de ecologische en financiële risico's maken wij ons ook grote zorgen over de negatieve effecten van dit alles op de werkdruk en het werkplezier. Medewerkers van collectieven raken overbelast en gedemotiveerd. Een deel van de collectieven heeft op dit moment niet het vertrouwen dat het goedkomt, hebben dagelijks te dealen met bezorgde, gefrustreerde en boze deelnemers, en voelen zich onvoldoende gesteund door de overheid. Voor sommigen is dit zelfs reden om hun baan op te zeggen.

Dit alles staat haaks op de vele ambities die er zijn om het ANLb als instrument verder door te ontwikkelen en breder in te zetten, o.a. voor het realiseren van de doelen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Bovenal gaat dit ten koste van de ecologisch resultaten die we met elkaar willen realiseren.

Wij vinden het onacceptabel dat bovenstaande financiële, ecologische en organisatorische risico's bij de collectieven worden neergelegd, terwijl de oorzaken van die risico's buiten hun invloedssfeer liggen. We gaan er vanuit dat u de verantwoordelijkheid zult dragen voor deze risico's en daarmee de zorgen van ons en onze collectieven wegneemt.

Met vriendelijke groet,

Alex Datema
voorzitter BoerenNatuur